

Nemška vojaška oporišča v Romuniji

Po uradnih nemških in romunskih poročilih prihajajo v Romunijo nemški vojaški strokovnjaki za ureditev obrambe petrolejskih vrelcev ter obale

Berlin, 8. oktobra. m. Nemške oblasti so včeraj uradno potrdile, da je bilo določeno število nemških inštruktorjev poslanih v Romunijo. S poudarkom, da je do tega prišlo na izrecno zahtevo romunske vlade. Razen tega v nemških uradnih krogih poudarjajo, da pošiljanje nemških vojaških učiteljev in strokovnjakov v Romunijo spada v okvir poroštev, ki sta jih Nemčija in Italija dali Romuniji.

Na vprašanje, ali se Romunija smatra ogroženo, ko je od Nemcije zahtevala takšno podporo, na pristojnih mestih ni bilo mogoče snoci dobiti nobenih pojasnil. Zatrjujejo samo to, da Nemčija vse, kakor ni dala poroštev Romuniji tako, kakor svoj čas Velika Britanija, temveč je — kakor je iz zadnjih dogodkov razvidno — pripravljena svoje obveznosti do Romunije vsak trenutek izpolniti. Z ozirom na dejstvo, da je bilo v Romunijo poslanih večje število vojaških oddelkov, pravijo, da so ti oddelki odšli v Romunijo v prvi vrsti z nalogo, da kot vojaški inštruktorji seznanijo romunsko vojsko s sodobnim orožjem. Razen tega na istih mestih poudarjajo, da bodo nemške vojaške sile v Romuniji na zadnjo sabotažo angleških agentov na istih področjih, ta področja temeljito zaslediti in prepričati vsako novo dejanje sabotaže.

Končno smatrajo za zelo verjetno, da bodo nemški strokovnjaki utrdili tudi romunsko obalo ob Crnem morju z ozirom na nejasno vedenje Turčije, ki še vedno dovoljuje misel na to, da bi nekoga dne mogla dopustiti prehod britanski mornarici skozi Dardanele. Da bi se prepričali vsak poskus za izkrcanje britanskih čet na romunski obali, bodo nemške oblasti storile vse potrebne korake, da se prepreči morebitni angleški napad z druge strani na Nemčijo. S tem bo Nemčija dejansko dobila v Romuniji vojaška oporišča za večjo zagotovitev lastne varnosti.

Bukarešta, 7. oktobra. (Rador.) V zvezi z nekaterimi glasovi, ki so se razširili po tujem tisku, uradno ugotavljajo, da romunska vojska zares želi — kakor je to tudi naravno — sodelovanja ter odločitve in resničnega tovarništva z vojskama Nemčije in Italije. Z ozirom na ta cilj so bile dane obljube, zlasti od strani Nemčije — kar je čisto naravno — da se izvede v romunski vojski tehnična izpopolnitev, pri čemer bo romunska vojska uživala učinkovito sodelovanje nemške industrije. Vsi drugi glasovi o tem vprašanju so brez podlage.

Angleži pet ur nad Berlinom

Angleško letalstvo je nocoj izvedlo enega najsilovitejših napadov na nemško prestolnico

London, 8. oktobra. o. Reuter. Nocojšnji angleški napad na Berlin je bil eden najdaljših in najsilovitejših napadov. Trajal je štiri ure in trideset. Angleški bombniki so z raketami približili na padala, obsvetljivali Berlin, da je bilo videti ceste jasno kakor podnevi. Angleški letalci so zmetali več ton visoko eksplozivnih in zažigalnih bomb na važne stavbe in vojaške objekte. Iz letal so opazili pet ogromnih požarov, ki so goreli štiri ure. Med zadetimi stavbami je nova palača

nemškega letalskega ministrstva. Angleška letala so vsega skupaj napadla Berlin v sedmih zaporednih valovih.

Druge angleške letala so bombardirala mesta v zasedenem ozemlju in to od mesta Harlingena pa vse do Boulogneja. V Nemčiji pa so bila bombardirana tudi druga mesta, železniška križišča in letalske tovarne. Vsa angleška letala so se srečno vrnila.

Vse ostrejši spor na Daljnem Vzhodu

Načrti za ameriški boj proti Japonski, angleški ukrepi za pomoč Kitajski

New York, 8. oktobra. o. Ameriški admiral Qarnell je včeraj dal daljšo izjavo 6 smer-nicah politike Združenih držav v Aziji in na Tihem morju. Po zadnjih dogodkih je očitno, da se Japonska pripravlja na to, da bi izrinila evropski, zlasti pa ameriški vpliv s Tihga morja in iz Azije, kjer imajo Združene države življenske koristi. Da to preprečijo in začno uspešen boj z Japonsko, morajo Združene države storiti naslednje:

1. Japonske ukrotiti z neizprosno gospodarsko vojno, saj je Japonska gospodarsko docela odvisna od Združenih držav.
2. Z vsemi silami podpirati Kitajsko, da bo v Aziji lahko ostala neodvisna in držala ravnovesje Japoncem.
3. Iz istega razloga ukleniti in obdržati prijateljstvo s Sovjetsko Rusijo.

Washington, 8. oktobra. o. Zunanji minister Hull je včeraj imel z angleškim poslanikom Lothianom dolg posvet v zvezi s sklepom An-

Miroljubni nameni italijanske vojske do Egipta

Rim, 8. oktobra. AA. Stefani. »Messagero« objavljaja članek o italijanskih bojih pri Sidi Baranju in pravi, da je bil dne 15. septembra tam blizu ujet neki vojak egiptске redne vojske. Ko so tega vojak-a zasliševali, je dejal, da ga je poveljnik njegovega oddelka poslal v pokrajino pri Marsi Matruh, da bi prinesel razne potrebščine za vojake. Pri tem je zasel in se znašel v sredšču bojev. Vojak je izjavil, da ni bil v angleški vojni službi in da se ni udeleževal bojev v službi angleške vojske. Poveljnik italijanskih čet je odredil, da egiptski vojak ni vojni jetnik in da ga je treba zato izpustiti.

O tem je bilo obveščeno ameriško poslanstvo, ki zastopa egiptске koristi, da bi vrnilo egiptskega vojaka domov. »Messagero« poudarja, da je italijanska vojska tako dokazala svoje miroljubne namene do Egipta in da se Italija v Egiptu vojskuje samo proti angleški vojski, ter je sprejela Egipt v oporišče za svoj vojsko.

Bukarešta, 8. oktobra. m. V zvezi s poročili, ki so se začela širiti včeraj, da so že v Romuniji oddelki nemških čet, v pristojnih romunskih progih izjavljajo, da nemških čet v Romuniji ni, pač pa, da je zadnje dni prišlo tja samo določeno število nemških častnikov ter podčastnikov in da jih bo nekaj še prišlo v Romunijo, kjer bodo razporejeni po romunskih vojaških oddelkih zaradi urjenja romunske vojske z najmodernejšim orožjem, kar je v načrtih voditelja države generala Antonescu. General Antonescu skuša postaviti romunsko vojsko na najmodernejšo podlago in jo oskrbeti z najmodernejšo opremo.

V romunskih političnih krogih zatrjujejo, da se v nekaterih petrolejskih pokrajinah mudi določeno število nemških častnikov, ki vadijo romunske

vojače zaradi organizacije obrambe teh važnih petrolejskih področij pred napadi iz zraka. Izjavljajo, da se je v teh pokrajinah ustanovil tudi že poseben polk za obrambo pred letalskimi napadi. Razen tega je v Romuniji okoli 2000 članov nemških SS-oddelkov, ki se vsi mude v krajih okoli Galaca zaradi organizacije preseljevanja nemške manjšine iz Besarabije.

New York, 8. okt. United Press poroča iz Bukarešte, da je romunska vlada dala nalog za izpraznitev hotela »Rex« v pristanišču Constanzi ob Crnem morju. V ta hotel se bo vselil generalni štab nemških čet v Romuniji. V Galacu pa nameravajo zgraditi nemško letališče in podmorniško oporišče. Isti dopisnik poroča, da so italijanske čete tudi na pol proti Romuniji.

Nemški politični načrti z Anglijo

Pr. praviti ji kak hud poraz, povzročiti s tem spremembo vlade in jo prisiliti k sklepu m ru

Budimpešta, 8. oktobra. m. Vse madžarsko časopisje z veliko pozornostjo zasleduje živahno politično delovanje Nemčije in Italije. V političnih krogih je vzbudil izredno pozornost uvodnik v »Magyar Orszag«, glasilu predsednika madžarske vlade grofa Telekyja. Članek razpravlja o nemških in italijanskih političnih načrtih glede Anglije. List pravi, da po odstopu Chamberlaina konservativce njegove skupine, Churchill, sodeluje z levim krilom radikalov in s socialisti. Napadeno bilo verjeti, da sta Chamberlain in njegova stranka izgubila vse postojanke v Veliki Britaniji. Če Churchill ne bo ničesar dosegel z vojno, bo prišla nova skupina konservativcev, ki zdaj samo čaka. To so Chamberlain, Halifax in sedanji britanski poslanik v Madridu sir Samuel Hoare. Ob večjih Churchillovih neuspehih bi ta politična skupina spet prišla na oblast. Načrti Italije in Nemčije so ravno v tem, da prizadenejo Veliki Britaniji hud udarec, da bi takoj vrgli Churchilla, privedli na vlado Chamberlaina, Samuela Hoarea in lorda Halifaxa, ki bi mogli končati vojno s kompromisnim mirom.

Državi osi hočeta doseči važno zmago nad Veliko Britanijo na primer s tem, da Angliji vzameta Suez, da tako vržeta bojovitega sovražnika Nemčije Churchilla ter omogočita Veliki Britaniji sklenitev miru, pri katerem bi bile zadovoljene glavne nemške zahteve.

V dejstvu, da je Chamberlain moral iz vlade, pa je treba videti znamenje, da se Anglija še ne čuti toliko šibke, da bi ji kazalo spreminjati bojevitost politiko v kake mirovne akcije.

Zakon o zaščiti države v Bolgariji

Sofija, 8. okt. Bolgarska brzojavna agencija objavlja: Ministrski svet je na svoji snočni seji sprejel zakonski predlog o varnosti države. Ta zakonski predlog bodo kmalu predložili sobranju. Zakon določa razpust združenj, ki majo mednarodni značaj, prav tako pa tudi razpust vseh tajnih društev. Prav tako določa zakonski predlog nekatere omejitve za državljane judovskega rodu ter vsebuje odredbe proti podtalni propagandi. Novi zakon je naperjen zlasti proti levičarskim organizacijam.

Shod maršala Grazianija v Tripolisu

Tripolis, 8. okt. Stefani: Včeraj je bil v Tripolisu velik shod, ki se ga je udeležil tudi generalni guverner Libije maršal Graziani. Na tem shodu je libijsko prebivalstvo izjavilo, da veruje v zmago Italije in Nemčije. Maršal Graziani je držal domačinom govor, v katerem je razložil naloge, ki čakajo prebivalce Libije. Ob koncu je govoril o velikih zmagah italijanske vojske in dodal, da bo končna zmaga izvojevana s sodelovanjem vseh državljanov Italije. Maršalu Grazianiju so uradili velike manifestacije.

Nemški in italijanski obisk v Spaniji

London, 8. okt. o. Reuter poroča, da bo šef nemške policije in vodja SS napadalnih oddelkov Himmler te dni odpotoval v Spanijo. Tam namerava preučiti ustroj falangistične organizacije. Verjetno pa je tudi, da bo hkrati odšel iz Italije v Spanijo tudi general de Bono z istim namenom. Oba dostojanstvenika bosta s tem vrnila obisk španskega notranjega ministra v Berlinu in Rimu.

450 nemških letal je včeraj napadalo London

Nocojšnjo letalsko obleganje Anglije je bilo šibkejše kakor po navadi

Berlin 8. okt. DNB: Vrhovno poveljstvo sporoča: V noči med 6. in 7. okt. so nemške letalske sile navzlic slabemu vremenu izvedle uspešne napade na London in južno Anglijo. V Londonu je bilo opaziti močne eksplozije in zelo obsežne požare. Razen tega je bil zadet tudi en vodovodni rezervoar. Posamezna letala so izvedla napade na južno Anglijo, kjer so uničila razne hangerje in industrijske naprave, železniške proge in železniške postaje. Bombardirala so uspešno tudi letališča in so tam uničila tudi več letal. Končno so nemška letala južno od Londona bombardirala vojaška taborišča. V pristanišču ob Temzi so nastale eksplozije in požari. Letala so napadla tudi pristanišča v južni in jugovzhodni Angliji. Zaradi slabega vremena včeraj ni prišlo do letalskih spopadov. Vzdolž zahodne danske obale so sovražnikova letala poskušala napasti dva nemška patrolna čolna. Pri tej priliki je bilo zbito eno ovračno letalo, ostala pa so se morala vrniti.

London, 8. okt. m. Reuter poroča: V ponedeljek je bilo izvedenih pet napadov na London s skupno 450 sovražnimi letali. Veliki oddelki angleških lovskih letal so sprejeli boj s sovražniki. Pri teh napadih sovražnih letal se je nekaterim Nemcem posrečilo prodreti do londonskega področja. Bilo je porušeni nekaj hiš v južnem in vzhodnem delu Londona, štjevalo žrtev pa ni veliko, čeprav je bilo več ljudi hudo ranjenih. Pri napadih je bilo povzročeno tudi nekaj stvarne škode v Estbournu, Doveru in po nekaterih mestih v Kentski grofiji. Človeških žrtev je malo. Prav tako sta bila izvedena dopolne dva napada na jugovzhodni del Anglije.

Od začetka napadov nemškega letalstva je bila noč od nedelje na ponedeljek v Londonu ena najmirnejših. Prvi alarm, ki je bil kratak, je bil dan zvečer, drugi še krajši pa nekaj ur kasneje. Nemška letala to noč sploh niso prišla nad London.

London, 8. okt. o. Reuter. Nocojšnji nemški napad na Anglijo ni bil tako močan, kakor pona-

Vesti 8. oktobra

Čeprav je sedaj čas uničevanja, vendar mora vsak pameten človek posvetiti vse svoje sile delu za napredek Cerkve in za blagor domovine. Jutri bo treba obnoviti vse, kar je bilo v sedanji vojni uničenega, in tedaj bo tudi katoliška mladina sodelovala za obnovo družbe po krščanskih načelih, je govoril sv. oče Pij XII. članicam italijanske Katoliške akcije v nedeljo. Ni nujno, da bi se usoda Anglije odločala na angleških tleh, temveč se lahko tudi v Afriki. Anglija je največja država na svetu, ki je ne gre podcenjevati in tudi bi bilo tvegano preokrovati, kako dolgo bo trajala vojna z njo. Toda čim hušji bo boj, tem sijajnejša bo zmaga, zakaj Nemčija in Italija sta stvarno in moralno močnejši od Anglije in bosta zmagači, piše glasilu italijanskega zunanjega ministra »Il Telegrafo«.

Poveljstvo italijanske mornarice je objavilo seznam, po katerem je bilo v septembru ubiti 57. ranjenih 50, pogrešanih pa 110 italijanskih mornarjev.

Poveljstvo angleške mornarice sporoča iz Aleksandrije, da sta v zadnjih dneh bili potopljeni dve italijanski podmornici, s čimer se je število podmornic, potopljenih od začetka vojne med Anglijo in Italijo, dvignilo na 22.

Turčija in Anglija bosta v kratkem sklenili nov trgovinski sporazum.

Velike vojaške vaje so se začele včeraj v leningrajskem vojnem okrožju. Vaj se udeležuje tudi sovjetski vojni minister maršal Timošenko. Včeraj so se tam končale tudi tridnevne vaje za obrambo prebivalstva pred napadi iz zraka, kar vse kaže na pospešene vojaške priprave v Sovjetiji.

Včeraj je dopotoval v Berlin bolgarski kmetijski minister Bagrianov in bo štirinajst dni gost nemške vlade ter bo imel z nemškimi voditelji več gospodarskih in političnih posvetov, ki naj omogočijo še tesnejše vestransko sodelovanje med Bolgarijo in Nemčijo.

Predsednik italijanske vlade Mussolini je v nedeljo in včeraj nadzoroval vojaške posadke in taborišča v gornjeitalijanskih mestih. Po večini se je vozil z letalom, katero je vodil sam.

Poroč la o letalskih izgubah

Včerašnje nemško uradno poročilo:
1 angleško letalo sestreljeno.
Današnje angleško uradno poročilo:
27 nemških letal sestreljenih,
16 angleških letal izgubljenih,
10 pilotov rešenih.

Novi sovjetski poslanik v Turčiji, Vinogradov, je včeraj obiskal nemškega poslanika von Papena, kar je vzbudilo veliko pozornost.

Švedsko mornariško ministrstvo je sklenilo zaseči za obrambno službo vse parnike, ki vzdržujejo plovo ob švedski obali.

Prihod nemške vojske v Romunijo za obrambo romunskih meja je prva posledica sestanka med Hitlerjem in Mussolinijem na Brennerju, sodi ameriško časopisje.

Japonska bo odprti poti čez angleško Birma na Kitajsko smatrala kot vojno izzivanje s strani Anglije in Združenih držav. Ti velesili bosta morali nositi vse posledice za to dejanje, pišejo japonski listi, ko razpravljajo o tem dogodku.

Japonska želi sporazum s Sovjetsko zvezo, ne bo pa pustila, da bi z rusko uradno pomočjo komunistem preplaval Japonsko. V tem oziru nova zveza med Nemčijo, Italijo in Japonsko, ki poudarja sicer dobre odnose s Sovjeti, ne vsebuje nobenega načelnega popuščanja, je govoril te dni japonski zunanji minister Macuoka.

Bivši predsednik romunske vlade Tatarescu je bil snoči izpuščen iz internacije.

V neko francosko pristanišče sta pripluli dve bolniški ladji z več tisoč ranjenih iz Anglije. Ranjenci so francoski vojak, ki so se bojevali na Norveškem in v Flandriji.

Angleški politični krogi so zadnjih deset dni žvel v negotovosti in v stalnem strahu, ker niso nič vedeli, čemu so veljali posveti med nemškim in italijanskim ministrom ter med Hitlerjem in Mussolinijem, piše »Popolo d'Italia«.

Obvezen pouk italijanske je bil včeraj uveden v vseh romunskih trgovskih šolah.

Francoska vlada je izdelala obsežen načrt o preureditvi in pospeševanju francoskega kmetijstva, ki je zaradi vedno večjega bega v mesta in zaradi splošnega pomeščanja šlo vse bolj rakovo pot, zlasti pod vladami ljudske fronte.

Irška vojska je danes sedemkrat toliko, kakor je bila v začetku sedanje vojne, ter je pripravljena, da z vsemi silami nastopi v obrambo irske nevtralnosti, če bi jo kdor koli ogrožal. Irski narod je brez razlike strank združen odločen, da ohrani svojo neodvisnost, sta govorila včeraj predsednik irske vlade de Valera in njegov politični nasprotnik Cosgrawe.

Italijanska vlada pripravlja načrt, po katerem se bodo vrnili v domovino vsi Italijani, ki so do zdaj živeli v Franciji. Teh Italijanov je kak poldrug milijon.

V noči od sobote na nedeljo so angleška letala pri napadih na holandska pristanišča uničila več sto hiš, pravi neko nemško uradno sporočilo.

vadi, V glavnem je bil izveden napad na London, ki pa ni imel posebnega uspeha zaradi močne obrambe. Drugi napadi so bili na severovzhodno in južnovzhodno Anglijo, Liverpool, pokrajino Wales in južno Skotsko. Škoda v Londonu ni bila posebno velika, pač pa so v južnozahodni Angliji poškodovali neko industrijsko podjetje. V Londonu, Doveru in grofiji Kent je bilo le malo smrtnih žrtev. Nemška letala so po večini letela zelo visoko, zato tudi niso imela posebnega uspeha, ko so zmetala bombe. Včerašnja dneva so sestrelili 27 nemških letal. Angleži so izgubili 16 letal, deset pilotov je bilo rešenih.

Ljubljana od včeraj do danes

Ljubljana, 8. oktobra.

Po jesensko prijazni nedelji se je včeraj zjutraj, ko so bile barjanske megle zelo visoko, vreme zrevolucioniralo. Ves dan je bilo nebo zastrito s sivimi oblaki. Pihal je močan jugozapadni in vsi znaki so napovedovali, da dobimo kmalu dež. Davi okoli 7 je začelo sprva prav ponižno rositi. Mnogi nam prorokujejo hudo zimo, stari kmečki očenci pa so mnenja, da bo letošnja zima mnogo milejša ko lanske, kajti star vremenski rek veli: »Kadar sv. Mihael vrhove pobeli, prinese nam milo zimo.« O sv. Mihaelu so bili mnogi nižji vrhovi odeti z belo kapo. Kronika je drugače zaznavala nekatere dogodke in druge življenjske pojave.

V 24 urah 21 voženi

Reševalna postaja je od včeraj zjutraj do davi zaznavala 21 voženi. Prepeljala je iz raznih krajev bolnike v bolnišnice. Pozvana je bila med drugimi na Glince, Cesta IX-6, kjer je bil zadet od možganske kapi Peter Kompare. Na oddelku za živčne bolezni je dobil prvo zdravniško pomoč. Ostal je pri življenju.

V Zgor. Kašlju stanujoči mizarjski pomočnik Andrej Avbelj je zaposlen v delavnici državnih železnic. Včeraj popoldne mu je padel kup lesa na nogo in mu jo hudo poškodoval.

V kočevskem rudniku TPD zaposleni rudar Marolt Anton trpi na strašno hudo revmatizmo, ki ga je dobil v rudniku. Reševalci so ga včeraj prepeljali z glavnega kolodvora v bolnišnico. Reče se je kar zvijal od bolečin in je vzbujal splošno sočutje.

Neka šivilja Julijana je včeraj po neprevidnosti zavzela preveliko množino nekega uspalnega praška tako, da se je onesvestila. Prvotno so mislili, da je zastrupljena. V bolnišnici so jo spravili k življenju.

Petek - črni dan za kolesarje

Kolesarski tatovi so postali prava nadloga in velik strah poštenim kolesarjem. Prav proti tem tatinskim tipom bi bilo potrebno, da se uvedejo strožje kazni, kajti pri nas je postalo kolo za nižje in srednje sloje nujno potrebno vozilo.

Razne zgodbe iz sodne dvorane

„Ofreht“ s krvavimi posledicami - Smrtna avtomobilska nesreča - Za okoli 90 milijonov prodanih hiš in zemljišč - Prijatelja je opeharil

Ljubljana, 8. oktobra.

Tradicionalna je navada, da na vesel in slovesen način godujejo Jožeti in Jožice. Na kmethi je star običaj, da godovnjakom prireajo velikih ofreht. Tam v Gabrovici, občina Lukovica, kamniški okraj, so fantje iz dveh vasi priredili Pepci Slaparjevi ofreht z vsemi ceremonijami. Pepca se jim je oddolžila tako, da jim je postavila na mizo v sobi kar dve zelenki domačega žganja. Zapela je harmonika in fantje so rajali. Pozno v noč so zložili še za dve zelenki žganja. Nastal pa je malenkosten prepir med dvema skupinama fantov. Ta se je pozneje prenesel na cesto. V hiši Pepce Slaparjeve so se pomirili navidezno, si segli v roke, toda zunaj na cesti se je znova razbesnelo fantovsko sovraštvo. Začet se je pretep. Dva sta bila oklana.

Mali kazenski senat, ki je včeraj drugače sodil le mlajše in starejše maloletnike zaradi različnih tatvin, je pod predsedstvom s. o. s. g. R. Lederhase sodil dvema junakoma noža, ki sta bila udeležena pri tem pretepu. Ciril Pervinšek iz Smartna pri Tuhinju je bil obtožen zločina hude telesne poškodbe, ker je z nožem sunil P. Zavbija v prsa pod levo lopatico tako, da je nožna ostrina ranila tudi pljuča. Drugi junak, Martin Koderman, je lažje oklal Pavla Burkeljco po prsih. Obtoženca sta tajila »junaško« dejanje in se izgovarjala, da sta morala biti druga dva fanta, ker je bila tema, pa se niso med seboj spoznali.

Mali senat, ki je verjel pričam, je obsodil C. Pervinška zaradi hude telesne poškodbe na 6 mesecev, Martina Kodermana zaradi lahke telesne poškodbe na 3 mesece strogega zapora.

Vilko Linke iz Škofje Loke, šofer, je bil obsojen zaradi nepravilne vožnje in zaradi malomarnosti v smislu avtomobilskega prometa pred okrožnim kazenskim sodnikom-področnim na tri mesece zapora, pogojno za 5 let. Šofer Linke je 14. maja letos vozil po državni cesti na Jeperci pri Medvodah. Hotel je prehiteti tovorni voz P. Megušarja in je krenil na levo. Nasproti je privozil kolesar France Pavce. Karambol je bil nezgoben. Avto, na katerem je bilo 3000 kg tovora, je podrl kolesarja in je ta pozneje, ker je pri padcu dobil zlom lobanjskega spodka, umrl zaradi izkrvavitve v možganih. Šofer Linke je sodniku zatrjeval, da je nesrečo zakrivil kolesar. Obtožnica je šoferju očitala, da je vozil nepravilno, nepravilno in s preveliko hitrostjo ter da ni dal predpisanih signalov.

Ta mesec do včeraj je bilo ukradenih že 10 koles raznih tipov in znamk, kakor tudi 1 motorno. Ukradena kolesa predstavljajo vrednost 15.300 dinarjev.

Pretekli petek, 3. t. m. je bil črni dan za motocikliste in kolesarje. Ta dan je bilo ukradeno 1 motorno kolo in 6 navadnih koles.

Izpred hiše št. 14 v Maistrovi ulici je drzen tat odpeljal Stanislavu Košnuku motorno kolo, znamke »Prestor«, vredno 5000 din.

Jožetu Lusteku, ki je svoje kolo »Rah-Rad« postavil k hiši št. 7 v Beethovenovi ulici, je bilo zelo nepričljivo, ko je prišel iz hiše in ni več našel kolesa, ki je bilo vredno 1.600 din. Kolo je bilo žensko in nosilo tovarniško številko 671.621.

Sploh so kolesarski tatovi ta dan izbirali po boljše blagu in kradli nova in dobra kolesa. Izpred trgovine Brajkovič v Igriški ulici je tat odpeljal Ivanu Jacru moško kolo »Nordland«, rdeče pleskano, vredno 1.300 din.

Srečko Čotar je imel opravka v hiši št. 10 na Krekovem trgu. Kolo je pristavil k zidu in odšel po opravkih, ker so v tej hiši mestni urad. Kolo je bilo znamke »Waffenrad«, temno rdeče pleskano in vredno 1.200 din. Ko je opravil svoje posle, ni več našel kolesa na mestu, kjer ga je bil pustil.

Marija Hribnikova je bila v Novakovi trgovini. Neznani moški pa ji je med tem časom odpeljal brez njenega dovoljenja žensko kolo znamke »Adler«, vredno 1.300 din. črnopleskano.

Smolo s kolesom je imel na ta črni petek tudi Jovo Strnad. Iz dvorišča na Tyševi cesti št. 170 mu je podjetni kolesarski tat odpeljal moško kolo »Waly«, rumeno pleskano in vredno 2.000 din.

Druge tatvine v Ljubljani

Policija je zadnji čas prejela več ovadb o manjših tatvinah. Ker se bliža zima, so pač, kakor to uči izkušnja, stopili v akcijo tatovi zimskih sukenj, ki so doleže od pomladi ekoli vse poletje počivali in mirovali. Janezu Presterju je pred dnevi neznan tat odnesel sivobarvan površnik, rjav suknjič in druge stvari v vrednosti 1000 din. Na pokopališču so se pojavile hijene v človeški podobi. Se le sedaj je Avgusta Jörgova opazila, da je bila z groba družine Jörgove odnesena 500 din vredna, bela marmornata plošča. Plošča ima v premeru 10x30x2. Pred nakupom svari mor!

Zadnji čas je na realitetnem trgu zastoj glede kupelj z zemljišči in hišami. Ko so bile nedavno v obmejnih pasih odpravljene pri okrajnih sodiščih pred leti ustanovljene zemljiskoprometne komisije, ki so imele nalogo kupne pogodbe odobravati ali odklanjati, so se mnogi spekulanti zelo razveselili, kajti računali so, da bodo sedaj zemljiške in hišne kupčije popolnoma svobodne, brez vsake strožje kontrole. Temu ni tako! Vedenja je centralna kontrola.

V Ljubljani in okolici je še vedno na ponudbo velikansko število hiš, vis, stavbnih in drugih zemljiških parcel. Posebno veliko je zanimanje za stavbišča in za manjše zgradbe. V neposredni okolici mesta je bilo zadnji čas prodanih prav veliko število parcel, na katerih zdaj dajo srednjepremožni ljudje svoje male domove in vile. Zato je v okolici razmeroma živahna sezona.

Splošen pregled v zemljiški knjigi nam kaže, da je zemljiškoknjižni urad v septembru zaznamoval 101 kupno pogodbo za celotno kupno vrednost 5.485.260 din. V avgustu je bilo temu uradu predloženo 152 kupnih pogodb za 7.686.240 din. Mesec maj je drugače dosegel rekord glede kupnih pogodb, ko jih je bilo zaznamovanih številčno samo 165, toda glede vrednosti rekord, namreč za 16.018.900 din.

Rekorden je bil glede kupelj tudi julij, ko je bilo zaznamovanih 143 kupnih pogodb za vrednost 17.934.425 din. V devetih mesecih pa je bilo letos zaznamovanih 1074 skupnih pogodb za skupno vrednost 86.813.385 din. Lepi milijoni, ki jih je bila vesela tudi državna blagajna, kajti dobila je tudi nekaj milijonov za prenosne takse in kolke.

Kazenski sodnik - poedinec okrožnega sodišča dr. Leon Pompe je včeraj sodil premetenemu zvitcu, ki je svojega znanca na prefrigan način opeharil za 3 jurje. Milan K., samski delavec brez posla je lani 8. novembra prišel v Celje k svojo mnu znanu Evgenu Burdihu v spremstvu nekega »Josipa Tavčarja«. Lepo so se sprva pozdravili, nato pa je Milan zahteval od Burdija, da mu posodi 3000 din, ker se pelje v Beograd, da nastopi dobro službo. Denar mu bo vrnil v obrokih. »Tavčar« se je kratko predstavil, da ima dobre zveze z ministri in je njemu lahko posredovati boljše službe. Burdih se je branil. Nato pa je dozdevni Tavčar vzel iz žepa in zagrozil Burdihu, da ga bo popolnoma razkrinkal. Burdih se je te grožnje ustrašil in odšel Milanu K. posojilo 3000 din. To po-

Dr. Korošec v Mariboru

Prosvetni minister in predsednik senata dr. Korošec se je v soboto popoldne pripeljal v Maribor, kjer je imel prijateljski sestanek s svojimi ožjimi sodelavci. Obiskal je tudi gospodinjstvo šolo v Svecini. V nedeljo 6. oktobra je obiskal svoj rojstni dom. V ponedeljek 7. t. m. je v spremstvu mestnega župana dr. Juvana, predsednika Prosvetne zveze dr. Hohnjca in podžupana Zebota obiskal grobove prof. Gabrijela Majcena in zdravnika dr. Wankmüllerja. Na oba grobova je položil vence. Vence prof. Majcena ima napis: »Najboljšemu prijatelju — dr. Korošec.« Na Wankmüllerjev grob pa je položil venec z napisom: »Prijatelju Wankmüllerju — dr. Korošec.« Nadalje je obiskal tudi grobove svojih prijateljev in tovarišev dr. Karla Veršovška in Fona. Na teh grobovih je g. minister pomolil za duše pokojnih prijateljev. — Iz Pobrežja se je dr. Korošec odpeljal s svojim spremstvom v Ptuj. Popoldne pa se je poslovil od Maribora in se vrnil v Beograd.

16 letni deček se je ponesrečil

Dovje, 6. oktobra.

Danes zjutraj so naše gore spet zahtevale smrtno žrtve. Pri dvajsetletni se je ponesrečil 16 letni kajzarjev sin Tonček Sodja iz Mojstrane. Tonček je odšel na vse zgodaj zjutraj s svojim starejšim bratom napravljati drva za domačo uporabo blizu slapa Peričnika. Starejši brat je sekal drva, Tonček pa jih je vlečel k visoki prevesni steni in jih okrog osmih začel spuščati čez steno. Ko je potiskal debel hlobo preko stene, je spodmaknil drug hlobo Tončka, da je zdrknil preko stene.

Ko je starejši brat opazil, da je Tonček z delom utihnil, je v zli slutnji pohitel k previsni steni. Iz vrha stene je takoj opazil Tončka, ki je nepremično sedel pod steno. Hitro je tekel k ponesrečenemu bratu in ga vprašal, kaj se mu je pripetilo. Tonček je odvrnil, da je padel s stene, in da ga hudo boli glava in želodec. Tončkov brat je nato stekel domov obvestiti starše, ki so nato pohiteli z vozilom po Tončka. Ponesrečenec je bil ves čas pri zavesti. Ko so ga položili doma v posteljo, se je kar oddahnil, misleč da bo kmalu boljše. Toda že po nekaj minutah je revež izdihnil, še preden je prišel poklicani zdravnik. Smrt je nastopila zaradi hudih notranjih poškodb.

Vest o nenadni Tončkovi smrti je žalostno odjeknila med dovške farane. Vsi so poznali Tončka kot zelo delavnega in pridnega fanta, ki si je že v rani mladosti sam služil kruh. Tonček je že več let pasel živino pri raznih posestnikih na Dovjem in v Mojstrani. Čeprav je bil Tonček šele 16 let star, je prijel za vsako, tudi težko, delo, kar je bilo sedaj usodno zanj. Naj v miru počiva!

Litija

Stavbna delavnost gre h koncu. Sicer ni bilo kaj posebnega v tukajšnji okolici glede gradnje novih hiš, vendar nekaj je le bilo. Pa tudi nekaj starejših hiš je bilo popravljenih in dobilo tako novo tace. Omeniti moramo predvsem prenovljeno hišo g. Cerarja Alojzija iz Gradaca pri Litiji. Zidarski mojstri pa imajo kljub temu polne roke dela. Eden pri prenavljanju, drugi pri gradnji novih poslovij, tretji pri regulaciji cest in mostov ter škarp. Le vreme je letos vsem močno na jalo.

Elektrifikacija napreduje kar zadovoljivo. Elektrificirana je že polovica litijske občine. Še ta teden bo zagorela luč tudi v jablaniški dolini in proti Sv. Gori, nato pa pride na vrsto druga stran občine proti Hotiču, Verneku in Čapodju. Vsi ljudje pozdravljajo elektrifikacijo, posebno sedaj, ko je bolj težavno za petroleje. Mnogi posestniki so si nabavili tudi razne motorje na električni pogon, tako mlatilnice, slamo-reznice in podobno.

Poštas razmere so pri nas še dosti zadovoljive. Le selska dostava, kakor se menda uradno imenuje po poštne službi, je nekoliko šepava. Dostava se vrši pač sedaj izven Litije iz litijske pošte že tudi po vaseh Breg in Tenetiše. Pogrešamo pa še dostavo v vasi St. Jurij, Veliki vrh in Gor. Log. Tudi to bi bilo zelo koristno in ustrezno ljudem, ki morajo sami nadlegovati poštni urad, kar gotovo tudi za poštno osebo ni preveč zaželeno. Ker so imenovane vasi prav blizu Litije, menimo, da bi se dostava lahko vršila na eni strani dopolne, na drugi popolne. saj pomožnega osebja je sedaj na pošti precej. Ako bi pa to ne bilo mogoče, naj se na dostavo menja na vsak drugi dan. Prizadetim bo zelo ustrezno.

sojilo naj bi Milan vračal v mesečnih obrokih po 200 din. Toda Burdih je zastoj čakal na obroke. Naposled je zadevo javil sodišču.

Pred sodnikom je Milan K. priznal sleparijo in omenil, da je 2000 porabil za sebe, 1000 din pa je odšel kot provizijo »Tavčarju«. Niti dinarja ni vrnil svojemu znanu. Milan K. je bil obsojen na 4 mesece strogega zapora in 800 din. Podjetni Milan je bil osumljen še drugih kaznivih dejanj, ki jih je storil še pred to sleparijo v območju ljubljanskega okrožnega sodišča, zato je bil za to poznejšo hudobijo pristojen ljubljanski sodnik. Kazensko postopanje zaradi drugih kaznivih dejanj pa je bilo ustavljeno.

Ptuj

Svojevrvsten izgovor. Ni še dolgo od tega, ko je mestna občina maksimirala cene mesa. Tako je meso razdeljeno v vrste: prva, druga in tretja vrsta mesa. Temu primerno različne so tudi cene, ki jih imajo mesarji po predpisih izpostavljenosti tudi v svojih izlozbah. Vendar se kljub vsemu maksimiranju cen in razdelitvi mesa v vrste dogajajo velike nerednosti in celo špekulacije v korist mesarjem. Tako je v Ptuj mesar, pri katerem je na razpolago skoraj vedno le meso prve vrste. Gospodinjje pripovedujejo, naj pridejo zjutraj, opoldne ali zvečer in zahtevajo meso druge ali tretje vrste, bodo vedno dobile odgovor: »Gospa, ga ni več. Smo že vsega prodali. Meso prve vrste je še na razpolago.« To so vendar čudni izgovori, ki se ponavljajo. Kako to, da take stvari ne pridejo na uho oblasti? Morda pa jih preslišijo!

Sploh bi pa bilo najbolje, če bi se boljše in slabše vrste mesa odpravile, povsod, ne samo v Ptuj. Če imamo že enoten kruh, bi lahko dobili še enotno meso. Vsakdo naj bi dobil nekaj boljšega in nekaj slabšega mesa, ki naj bi se plačalo po enotni ceni. Tako bi morali biti bogatejši in revnejši zadovoljni. In tako bi bilo mogoče grdemu verižništvu vsaj malo zavreči pot, ker se ne bi mogel noben mesar izgovarjati, češ vse meso slabše vrste je razprodano!

Primeri iz trgovin. Ko je zadnjič nekdo v Ptuj primanjkovalo riža, menda tudi sladkorja, so se po nekaterih nemških ali vsaj bolj nemško čutečih trgovinah dogodili čudni primeri: če je prišla kupiti stvari revna slovenska mati, je dobila le male količine (četrt ali pol kilograma), za nekatere druge, bližje ljudi, pa so bile na razpolago tudi večje količine. Ni dovolj, da se redijo od slovenskih žuljev in si kopičijo bogastvo, še privilegije bi za nekatere radi uvedli. To je že več kot predrznost, zato slovenski Ptuj obsoja tako početje! Kaj bi se zgodilo v sličnem primeru Slovencev v kaki drugi državi? Milostna kazen: ječa ali izgon! — In pri nas?

Zahtevajte povsod naš list!

Zico so napeljali čez cesto

Maribor, 7. okt.

Pred okrožno sodišče v Mariboru so prišli danes dopolne trije mladi fantje — enemu je bilo 20, dvema pa po 17 let — iz Podlehnik v Halozah zaradi brezvestnega dejanja, ki je pri nas na posejdelju žal še dostikrat v navadi. Dne 26. marca t. l. je bila v Sveceni gostilni pri Sv. Trojici v Halozah veselica, na kateri je prišlo med fanti do prepira ter so potem tri najmlajše, pa najbolj vročkovne peteline starejši tovariši postavili na hladno. Užaljeni so si sklenili, da se bodo maščevali. Ker so vedeli, da imajo fantje, ki se nahajajo na veselici, skoraj vsi kolesa, so z zlobno zvitostjo zasnovali svoj načrt. Pri bližnjem posestniku so vzeli s plotu kakih 30 metrov bodeče žice ter jo potem napeljali čez cesto večkrat sem in tja, višini 30 cm od tal. Konec žice so privezali za drevesa na vsaki strani ceste. Ker je bilo na dotičnem mestu, kjer so past nastavili, precej huda strmina, se je pripeljal vsak kolesar z veliko nagljo navzdol, kar je postalo zanj usodno, ko je naletel na žico. Na ta način so se tisto noč ponesrečile štiri osebe. Sodišče je danes pokazalo, da takih šal prav nič ne razume. Dva krivca sta dobila po 3 mesece zapora pogojno na 2 leti, tretji pa je bil odpušen na preizkušnjo.

Perko in Pečarič razstavljata

V »Salonu Kos« v prehodu nebotičnika, sta v sredo izvelisla svoja dela — so to olja in akvareli — pri nas še neznanca likovnika Perko in Pečarič, ki pa sta z uspehom razstavljala letos v maju v Mariboru.

Lojze Perko — Notranjce po rodu — razstavlja olja in to motive iz Prlekije. Vsa dela občutijo mnogo volje in stremljenja za čim dovršenjšim delom. Priprani smo, da dobimo s Perkom, kateremu je delo in zopet delo vse, sčasoma odličnega pokrajinarja. »Domačija v Središču« in »Pritok Drave« nas o tem prepričata. Ker so Perkova olja plod resnega dela, čujeta. Ker so Perkova olja plod resnega dela, smo prepričani, da bodo našla svojega kupca. (Mimogrede povedano: Perko se konec meseca vrača v Sotijo, kjer študira slikarstvo na tamšnji akademiji.)

Herman Pečarič, ki je sicer amater (zato seveda nič manj zanimiv!) razstavlja akvarele: Vrtnice, Mak, Vintgar, Vas Škofija v Istri. Smelo lahko trdimo, da prekašata slednja dva akvarela marsikateri akvarelec, ki smo ga imeli priliko gledati v zadnjem času v naših razstavnih dvoranah.

Dela bodo razstavljena do 20. t. m., pa ogled istih cenjenemu občinstvu najtopleje priporočamo.

Van Vyke Mason

Pajk z Zlate ceste

Catleen je bil ponovno iznenaden. Ta no zvestega slugo je Bunton m'oprej preklel. Nenavadno početje. Naenkrat je prav iskreno vprašal slugo.

»Povejte mi, zakaj si toliko prizadevate pri opravljanju svoje čuvarske službe?« ga je tiho vprašal.

»To je moja dolžnost,« mu je odgovoril sluga. Pri tem se mu je pogled zamračil. »Bunton je namreč dober plačevalec svojih uslužboencev in zato ga nočem kar tako zapustiti!«

Drugo poglavje.

Kelly je pripeljal Catleena v nek večji in zanemaran prostor, v katerem je prihajala svetloba skozi štiri majhna okna, ki so bila tri metre visoko od tal. I po svoji svetlobi i po svoji revni opremitvi spominjala na ječo. To je bila soba nekega asketa. Maloštevilna oprava je bila zelo enostavna, čeprav je bila nedvomno dragocena. Pomanjkljivo pa je bilo, da ni bilo druge barve v sobi je še povečalo vtis nara.

»Sej — inspektor Catleen, kajne?«

»Da, jaz sem. Ste vi g. Bunton?«

Ko se mu je približal, je zazpal, da ima bankir v svojem desnem žepu neki težki predmet, verjetno da revolver težkega kalibra. V istem žepu je imel Bunton tudi svojo roko. Inspektor se je lahko nasmešnil, ko ga je začel bankir nezauipljivo opazovati s svojimi zelenimi očmi.

»Vse je v redu, g. Bunton. Kelly je priča, da sem jaz res inspektor Catleen in ne kdo drugi.«

Zunanost Rođeja Buntona ni bila prikupna. Bivši bankir je bil star približno 50 do 60 let. Po svoji postavi je bil obojen atletu. Nedvomno je bil zelo močan, dokler ga niso strasti, v prvi vrsti pa pitje, oslabile, je pomislil Catleen. Na očeh se mu je videlo, da je bistroumen in zelo izobražen. Čež nekaj časa se je približal Catleenu in mu ponudil svojo mehko, potno roko.

»Oprostite Kellyju zaradi njegove neotesanosti,« je vljudo rekel inspektor.

Catleen se je obrnil in videl za seboj slugo, ki je stal, kakor da se te besede sploh ne tičejo njega.

Roger Bunton je pokazal na velik naslonjač, ki je stal pred kaminom. Iz desnega žepa je oprezno in bojazljivo privlekel svojo roko.

»Ne boš se sedel?« je vprašal inspektorja.

Catleen ni hotel izgubljati časa in zato je takoj prešel na stvar.

»Vi ste hoteli govoriti z menoj?«

»Da, inspektor, moram govoriti z vami,« je rekel nemirno, ki je še vedno stal v sobi.

»Nikar ne etoj tu, Kelly,« se je zadržal nanj. »Pojdi na svoj prostor! Ti že sam veš, kje moraš biti! Si me razumeš?«

Njegov glas je bil tako zapovedljiv in tako surov, da bi se tudi najpokornejši posupl. Catleen je zastavil, kako so se milijonarjeve očči zasvetile. Sluga se je pred Buntonom samo pokorno poklonil in s težkim korakom odšel na svoj sedež.

»Torej?« je ponovno vprašal Catleen.

»Jaz sem poslal po Vas,« je nadaljeval Bunton »ker vem, da je moje življenje v veliki nevarnosti.«

Bunton je poln strahu gledal nepremično ožgani Catleenov obraz, na katerem ni bilo videti niti najmanjšega znaka razburjenja. Na njegovem čelu se je pojavila velika guba. Nemirno je gladi svoje kratke brčice, ki so bile koničasto pritržene. Oči so mu nemirno blodile po sobi.

»Kaj opravičuje ta naš sum g. Bunton?«

»Bolje bi bilo, da bi me vprašali, kaj ne opravičuje. Če ste lani brali časopise, potem na vsak način veste, da nisem v New Yorku prav posebno priljubljen.«

»La hip je prenehal in pazljivo pogledal Catleena, kakor da je hotel izvedeti, kaj vse ve o njegovem podlem delovanju.«

»Mislim, da sem Vas prav razumel,« mu je odgovoril Catleen. »Kaj Vas prav za prav vznemirja? Dobivate močete grozilna pisma?«

Bunton je priklinal s svojo plečasto glavo.

»D., od zadnjega oloma mojega podjetja sem dobil nekaj grozljivih pism.« Spomin na ta pisma ga je očividno vznemirilo. Trudil se je, da bi premagal svojo razburjenost, toda njegov obraz je še vedno izražal strah.

»Drugeče se ne bi toliko vznemirjal zaradi teh pism. Vedite, g. inspektor, da sem to hčo napravil po svojem lastnem načrtu in sem prepričan, da brez moje vednosti ne more priti vanjo niti miš.«

Pri tem se je zvito nasmešnil:

»Pozabil sem vse močete vrednostne naprave. Kadar je Kelly prost, ga nadomesti Grlaber. Treba mu je samo pritisniti na gumb in s tem spravim v gibanje neki aparat, ki sem ga sam iznašel in na katerega sem zelo ponosen. Ali se spominjate rdeče proge, ko ste se izpenjali po stopnicah?«

Catleen se je zelo čudil, ko mu je milijonar pripovedoval o vseh podrobnostih svojih aparatov.

»Da, ta proga ima poseben pomen. Kdor pride preko te proge prekine plast nevidnih žarkov, ki prihajajo iz neke fotoelektrične celice. V tem primeru se dogodita dve važni stvari.«

Bunton je prenehal s svojim razlaganjem, da bi videl, kakšen vtis je napravil na svojega poslušalca. Dvignil je dva, skrbno manikirana prsta in nadaljeval:

»Najprej povsod v hiši zazvoni za alarm, drugo — — — Roger Bunton se je začel zadovoljno smejeti »drugo« so štiri stopnice, ki ste jih videli takoj za ono rdečo progo. Vanje lahko s snum elektrini tok. Ta je dovolj močan, da priklene vsehakega na mesto, na katerem je stal. Ali ni to pametna iznajdba?«

»Brez dvoma, vendar bi vseeno morali biti previdni, ker so tudi pri Vas lahko ljudje, ki imajo se slabo srce.«

Milijonar se je hudomušno nasmešnil:

»Kdor ima slabo srce, nima pri meni ničesar iskati. Takim ljudem ni treba hoditi na nevarna mesta. Razen tega se nahaja tam tudi rdeča luč, ki služi v opomin tistim, ki prihajajo k meni.«

»To je zares genialna iznajdba,« gošpod Bunton. Kakor vidim, ste postavili slične aparate tudi na ostale stopnice in na ta okna,« je rekel inspektor in pokazal na visoka okna nad seboj.

[Dalje prih.]

Od tu in tam

Novo državno bolnišnico bodo začeli graditi na Cetinju. Dne 27. t. m. bodo posvetili temeljne kamne. Nova bolnišnica bo imela prizemlje, podzemlje in štiri nadstropja. Toda delo bodo razdelili tako, da bodo popolnoma dovršili najprej spodnji dve izgradbe s dvema nadstropji in potem bolnišnico takoj izročili njenemu namenu. V njej bo 250 postelj, vsi potrebni prostori pa bodo urejeni po najmodernejših higijenskih in zdravstvenih predpisih in bo tako črna gora dobila vzorno in prepotrebno bolnišnico. Kasneje bodo bolnišnico dogradili.

Iz strahu pred svojo ženo se je v Subotici vlegel na tramvajске trole kmet Franjo Rahmanji iz Novega Kneževca. Doma se je bil z ženo prepiral zaradi prodaje vagona čebule, ker žena ni bila zadovoljna s prodajno ceno. Kmet pa je kupčijo navzlic temu sklenil, izkupiček pa je zakroutil v dveh dneh v Subotici. Ko se je pa spet stresnil, pa se je v njem prebudil strah pred ženo in je zato šel na cesto in se vlegel na tramvajski tir, pa so ga pravočasno opazili in rešili. Policija pa z njim ni poznala usmiljenja, temveč mu je naložila 4 dni zapora in 200 din denarne kazni. Ko bo to odsedel, se bo moral pripraviti še na domači obračun.

Poseben sporazum za medsebojna gostovanja sta sklenili zagrebška in belgrajska filharmonija. Obe glasbeni instituciji sta se domeni, da bosta gostovali, in sicer hrvaška v Belgradu, srbska pa v Zagrebu, vsaka pa s svojim narodnim programom. Tako bodo Hrvatje igrali v Belgradu dela hrvaških skladateljev, Srbi pa v Zagrebu srbske skladbe. Do podobnega sodelovanja bo prišlo tudi med ljubljansko in zagrebško filharmonijo in si bosta prav tako izmenjavali svoj program. Prvo gostovanje zagrebške filharmonije v Belgradu bo že prihodnji ponedeljek.

V Novem Sadu je bila v nedeljo prireditelj, pri kateri so nastopili obvezniki telesne vzgoje, po številu okrog tisoč. K prireditvi sta prisla in minister za telesno vzgojo Pantič in prometni minister inž. Belič, ban Kijurina, poveljnik armadne oblasti in številni gostje. Minister za telesno vzgojo Pantič je imel na telovadce nagovor, v katerem je poudaril pomen smotrene telesne vzgoje. Nato sta govorila tudi še zastopnik prosvetnega ministra dr. Korošca, njegov pomočnik dr. Boško Bogdanovič in pomočnik vojnega ministra general Stojanovič.

Vodstvo pravoslavne cerkvene občine v Banja Luki je v celoti odstopilo v znak protesta proti prihodu pravoslavne episkopa Platona, ki je prevzel banjaluski episkopij. Prav tako je odstopil tudi ves odbor škofijškega vodstva. Po tem zgledu so se ravnali tudi odbori cerkvenih občin v posameznih župnijah in hočejo s tem pokazati, da si ne žele episkopa Platona na banjaluskem sedežu. Že tedaj, ko je bil episkop Platon pred pol leta imenovan za banjaluskega episkopa, so tamkajšnji pravoslavni veljaki poslali patrijarhu Gavrilu spomenico, v kateri so razložili svoje stališče in se branili, da bi sprejeli Platona za svojega episkopa. Patrijarh pa se očitno ni za njihove predloge ni zmenil in tako je pred nekaj dnevi episkop Platon nenapovedan in popolnoma nepričakovano prišel v Banja Luko in prevzel svoje mesto. Vse to nasprotovanje proti Platonu ima svoj izvor v sporu, ki je prišel posebno ostro do izraza med njim in med znanim dr. Nikolajem Velimirovičem letošnjo spomlad.

Posebna komisija v prosvetnem ministrstvu, ki je imela nalogo razmestiti učiteljsko in postaviti učne moči na tiste šole, ki so bile delno sploh brez učiteljev ali pa so imele mnogo premalo moči, je svoje delo nedavno končala. Komisija je imela opravka z 1810 primeri, ko v šolah ni bilo nobenega učitelja ali pa premalo. Po nalogu ministra dr. Korošca je komisija hitro poslovala in do začetka šolskega leta razvrstila učiteljsko. Poslej je ostalo le še šest šol brez učnih moči, medtem ko je bilo prej 820. Posebno so se ozirali pri tem na to, da so spet na istem službenem mestu združili poprej ločene zakonske druge, kajti mnogo primerov je bilo, da je bil poročen učitelj nameščen na tej šoli, njegova žena pa na šoli v oddaljenem kraju. Takih premestitev je bilo v celem 380.

Draginja je zajela že vse proizvode, ki jih v vsakdanjem življenju uporabljamo, pa je zato treba pričakovati, da se bo letošnja zimo podražilo tudi vino. Letos bo tega pridelka mnogo manj, ker so razen v Dalmaciji skoraj povsod drugod vinogradi zelo trpeli zaradi vremenskih nezdod, zlasti pa toče, površ tega pa je deževno vreme onemogočilo dozorevanje grozdja. Tako bomo po eni strani imeli manj vina, po drugi strani pa bo to vino precej kislo. V vsej državi, razen Dalmaciji, se je trgavec zakasnila za najmanj 13 do 20 dni. Pridelovalci pa bodo vino podražili tudi zato, ker morajo pač dražje plačevati živila in vse potrebščine za obdelovanje vinogradov.

Zagrebski aeroklub je imel svoj izredni občni zbor, na katerem je bila sprejeta tudi spomenica, v kateri je rečeno, da se mora aeroklub na ozemlju banovine Hrvatske popolnoma osvojiti in avtonomno delovati in da bo za vso državo skupna le vrhovna uprava v Belgradu. Med zborovanjem je prišlo do izraza nezadovoljstva članov Jadranskega odseka, ki so zahtevali, da pridejo v vodstvo kluba mlajši ljudje. Predsedujoči dr. Pliverić pa je znal iz zagate spretno izvoziti na ta način, da je občni zbor zaključil, nadaljevanje pa proglasil za konferenco, na kateri so potem govorili za stopniki opozicije. Tako so bili podani številni predlogi, vendar pa sprejeti sklepi nimajo obvezne moči za klub.

Banovinski odbor JRZ za donavsko banovino je zboroval včeraj pod vodstvom prometnega ministra inž. Beslića. Na zborovanju je prišel tudi predsednik vlade Dragisa Cvetković, ki je imel daljši govor o delu in načrtih vlade. Zborovalci so na konferenci sprejeli resolucijo, v kateri izražajo priznanje vladi za njen trud, da je obvarovala našo državo pred strahotami vojne in da bi domače življenje uredila tako, da bi ne bilo nezadovoljstva. S posebnim poudarkom omenja resolucija koristnost stalnega stika odločilnih činilcev s predstavniki gospodarstva, kar bo edino zagotovilo nemoteno izvedbo vseh reform, ki jih pri nas nalaga čas in razmere okrog nas. Spomenica tudi ugotavlja, da je politika narodnega sporazuma pokazala takšne uspehe, da jo je treba smatrati odselej naprej kot izhodišče za našo notranjo politiko.

Vsi, ki so videli veliki umetniški film

Zbogom, Mr. Chips!

priznavajo, da so bile objavljene sodbe naših dramskih umetn. pravilne in njihova pohvala filma vseskozi na mestu.

KINO UNION, telef. 22-21
Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Teško je človeku obstati . . .

Ali je kdo med vami, ki ne bi bil član kakenga društva?

Rekli mu bomo »družinski poglavar«, ker to se v današnjih avtarkičnih časih vse bolj lepo sliši. Torej ta »poglavar« je lepo v miru počeveljal, potem pa se mu je začelo naenkrat strašno mučiti. Končno je le izjeclal: »Veš žena, moram na sejo. Moram biti zraven, ker brez mene ne morejo nič narediti.« Toda ženi je že dosti teh važnih sej. »Vrag naj pocitra te tvoje seje in društvo. Saj imate vsaj teden seje. Pa se menda vendar ne pripravljate na kazensko ekspedicijo ne vem kam. Kaj bodo pa drugi delali.« In mož gre, recimo na sejo, kjer ga že čakajo žejni sejalci.

Človek bi skoraj stavil, da ga ni človeka v Ljubljani, ki ne bi bil član tega ali onega društva in kaj bi zamerili temu, če je tudi on član. Teško je obstati človeku med tolikimi društvi. V Ljubljani jih imamo dober tisoč in je torej malo verjetno, da bi se človek vseskozi srečno prečel. Srečaš znanca na cesti, ki ti že od daleč maha, da se mu mudi. Srečaš po dolgem času svojega dolžnika. Seja, zakriči in že ga ni več pred tvojimi očmi. Sto dinarjev, vzdihneš, sežeš v žep in jih tudi ni. Torej sploh priporočljiv recept: kadar se hočeš komu izogniti, se izgovarjaj na sejo.

Predolgo, pa tudi dolgočasno bi bilo, če bi našel vsa ta društva. Saj jih sami nekaj, vsaj glavna, poznate. Če ne drugače, pa takrat, ko vam molijo pod nos puščice in se jih vi izogibljate v velikem loju. Namen teh društev pa je seveda najrazličnejši in nekatera med njimi ga zares pinejo. Tako ga pine zimske strelski klub »Križa roka«. Dolgoušcem se ni treba bati članov tega kluba, ker so brez dvoma dobronamerni ljudje, poleg tega pa imajo še prirojen napak, krivo oko. Seveda tudi naši balinarji, ki poleti pridno letajo za krogliami in bi jih najbrže tudi letalski napad ne prestraši, imajo svoje klube. Vsako predmestje ima po nekaj klubov, ki se potem med seboj dajejo, kdo je hušji. Torej nobene zveze s »Križo roko«. Balinarski klubi »Cvet«, »Zelena trata« in podobno imajo svoj delokrog. Pa tudi na socialno plat segajo društva. To nam pove »Predumno društvo«, ki skrbi očitno za svoje člane tako, da jim preskrbi denar. Kajti možna je posebno danes proti koncu meseca še bolj prazna, kakor pa je bila v starih časih.

Brez zdravja ves svet nič ne pomeni. Poleg »Protituberkulozne lige«, ki je pri nas najbolj znana, in poleg drugih lig, pa se postavimo lahko z »Društvom za raziskovanje boleznij majavih zob«. Komur se torej zobje majoje, je preskrbljen. Če se mu pa le preveč, pa bo moral vzeti za zagodo nekaj tisočakov. To je najboljša sredstvo, da se vam ne-hajo majati zobje.

Za slovenski narodni blagor in ime skrbi »Naša skrinja«, društvo, ki ga v Ljubljani poznamo. Delovanje tega društva je popolnoma v redu in ima tudi občne zbornice kakor vsako drugo društvo. Dobra stran teh občnih zborov pa je, kar mu druga društva lahko zavidajo, da namreč zborovalcem ni dolgčas in jim ni treba poslušati dolgočasnih poročil. O nekem tudi zasluženem društvu pa pravijo — in kaj vse danes ne pravijo, spomnite se samo na skrivna orožja — da je to društvo imelo nekoč občni zbor, na katerega pa je prišel samo predsednik, ki je pri tem društvu menda ženskega spola. Vi vsi, ki ste žrtve občnih zborov, zakaj vas ni bilo zraven? Sreča v nesreči pa je bila, da je bil ta občni zbor prav na Silvestrovo, ko človek ni v zadregi, kam bi se obrnil. Sicer ne rečemo, da bi šel predsednik silvestrovat, toda vsakdo od nas ne bi pustil tako lepe prilike, da ne bi premišljeval in še enkrat premlel tistega, kar je mislil zbranim povedati, posebno še, ko na ta večer obletavajo človeka najgloblje misli.

Namen društev posega tudi v čisto družabne zadeve in imamo v Ljubljani tako »Interni družabni klub«. Za navadnega zemljana še precej ne navadno ime in človek ve, kaj naj bi si točno predstavljal pod tem. Prav tako čudno društvo je »Društvo črno-belih«. Morda so včasih izdelovali črne in bele volivne kroglice. Sedaj so pa slabi časi in je društvo najbrže prišlo v konkurzo.

V Ljubljani pa imamo tudi mnogo takih društev, ki skrbijo za živali in društvo za varstvo ptic dobro poznamo. Imamo pa tudi »Klub eksotičnih ptic«, katerega člani so seveda Ljubljančani. To društvo, pravijo, da se bo kmalu pomnožilo, ker bodo k njemu pristopile vse ljubljanske gospodi-

Zasebni nameščenci za povšane plač

Ljubljana, 8. oktobra.

Delavska zbornica nas obvešča, da so nameščenske strokovne organizacije poslane delodajalskim organizacijam spomenico, iz katere posnemamo:

Zaradi izjemnih gospodarskih razmer se nahajamo zasebni nameščenci v vedno bolj obupnem položaju. Cene življenjskih potrebščin se dnevno zvišujejo. Indeksi Narodne banke, revije »Indeks«-Benko« v Zagrebu in Delavske zbornice v Ljubljani nesporno dokazujejo, da so se vzdrževalni stroški za rodbino zvišali v zadnjem letu kar za 40 do 50 odstotkov. Takoj pa pripomnimo, da ugotovitve indeksov za presojo dnevnega položaja na blagovnem trgu končno niti merodajni biti ne morejo. Komaj ugotoviti indeks te ali one ustanove odstotek podražitve, so medtem že zopet poskočile cene, tako da je vsak indeks, ki je priobčen javnosti, le še primeren za presojo včerajšnjega stanja, dočim je za današnji dan položaj že hušji in draginja že znatno večja.

Nameščenske organizacije so se odločile predložiti delodajalskim organizacijam predlog, kako bi se zaenkrat uredili nameščenski prejemki.

Nameščenske organizacije predlagajo, da se vsem nameščencem brez razlike in v veljavnosti od 1. oktobra t. l. zvišajo dosedanje plače tako, da se prizna pri plačah do 2500 din 40 odstotni povšek, do 3500 din 30, do 4500 din 20 in pri plačah nad 4500 din 10 odstotni povšek.

Da se nameščenci sedaj tik pred zimo oskrbe z najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami, naj bi delodajalci s 15. oktobrom t. l. izplačali vsem nameščencem brez razlike enomesečno plačo.

Vse delodajalske organizacije vlnjudo vabimo, da na predlog nameščenskih organizacij odgovore najkasneje do 10. oktobra t. l. in pristanejo, da se takoj izvrši tudi anketa, ki naj dokončno in sporazumno reši vprašanje takojšnjega povišanja nameščenskih plač.

nje in kurjerejci, kajti zaradi uspešnega pobiranja cen so tudi že kure postale »eksotični ptic« in si jih ne more vsak privoščiti. Društvo bo pa tem prirejalo pojedine za vse tiste, ki so potrebni kure moči. Pa recite, da časi se ne ponavljajo. Zopet smo zajadrali v Lukulove čase.

Poleg vseh teh društev pa imamo še druga, ki niso uradno priznana in zapisana in zborujejo samo takrat, kadar je v blagajni ali pa v žepu posameznika kaj cvenka.

Brez dvoma pa sta v Ljubljani dve društvi, ki jih večina Ljubljančanov ne pozna in ni še nikoli slišala o njiju. Torej zaradi tega tudi ni mogla enemu od teh zatisniti pregodaj ugaslih oči. Morda bo pa prav, da Ljubljančani vedo, kaj imajo med seboj. Prvemu bi lahko zapeli slavni moritat: Tam v Zenevi je bilo »rojenu« in v Ljubljano »prnešenu«. To je bilo — ne verjamemo da je še — »Društvo za pospeševanje ciljev Lige narodov« Kaj moremo za to, če je ves svet en sam tiskarski škrt in je iz Lige nastala Figa! Mislili so lepo, konec je pa žalosten. Vse po načelu: Slab konec, vse slabo. To nesrečno društvu, ke s' blu s težavo rojenju, s' blu prov lohku v zemljo položeno.

Toda to je bilo uvoženo društvo in ker vztraja danes vet na avtarkičnem gospodarstvu, to je, da čim več izvozi, ga ni dosti škoda. Kako bi pa izgledalo, da bi imeli sredi najlepše vojne Ligo narodov. Potem bi bilo pa res vojske konec. Pomislite, kako bi bilo potem nekaterim na svetu dolgčas. V Ljubljani imamo še eno društvo, ki pa ni društvo, ampak samo »akcija«, za vsak primer, če ne bi »ratale« program, kar izgleda, da se bo tudi zgodilo. To je »Akcija za razširitev ljubljanske bolnišnice«. Mi mislimo, da je bilo že takoj pri nabiranju članov napak. Člani bi morali biti sami Ribničani in akcija bi se potem imenovala »Akcija za razširitev ljubljanske bolnišnice«. Saj naslov bi bilo vendar lažje spremeniti, kakor pa razširiti bolnišnico. To sami vidimo. Ribničani bi pa že sami razširili bolnišnico, kakor so cerkev. Tako pa s strahom pričakujemo, kdaj bomo šli za pogrebom, ki je že gotov, samo dan bo treba še določiti. To bodo pa določili na merodajnem mestu, kakor se reče v visoki politiki.

Tako imamo torej v Ljubljani precej društev in dober je, kdor obstane. Zato, žene, ne jezite se, znanci, ne srdite se, če vas kdo pahne s cestnega hodnika, ker se mu mudi. Toda zapomnite si dobro: ne biti član Lige ali pa Akcije.

Gostovanje naše operne članice v zagrebškem Narodnem gledališču. Uprava zagrebškega gledališča je povabila našo operno članico Valerijo Heybalovo na gostovanje v Čajkovskega operi »Evgenij Onjegin«, kjer bo pela partijo Tatjana. Nastopila bo drevi.

Širitelji krive vere so se spet pojavili Med ljudstvo trosijo brošure, ki sramotijo katoliško vero

St. Jernej na Dol., 5. oktobra.

V zadnjem času se je pojavila pri nas neka oseba in razširjala po naših vaseh več vrst brošur z napisom: I. »Angeli« hudobni in dobri, I. 1934, II. »Odlotčev«. Bogastvo ali pogin. Kaj si boš izbral? III. Vrnitev našega gospoda. Njegova prisotnost, prikazen in oznanjevanje. Podpis: Copyrighted 1934 and publisher by Watsh Tower Bible and Tract Society.

V teh brošurah kar mrgoli polno odlomkov iz sv. Pisma — biblije, očakov stare zaveze in o Bogu — Jehovi, a tudi Kristusovih apostolov. Med drugim je v teh knjižicah mnogo govora o dobrih in zlih angelih, o koncu sveta, drugem prihodnjem gospodovem in podobno. Vse je na videz za nepoučenega človeka precej vabljivo, sicer pa popolnoma zavito v popačene nauke in zlasti za mladino naravnost pohujšljivo. Ne bi se spuščal v razpravo tega čtiva, ko bi se v spisih ne blatila vera, krščanstvo, njegovi veroučitelji, višja duhovščina in celo sam sv. oče. V brošuri »Odlotčev« je med drugim na strani 15. sledeče: »Ista verska organizacija širi krivi nauk, da stoka milijoni ljudi v težkih mukah in vcih, in da lahko duhovniki te verske ustanove skrajšajo s svojimi molitvami trpljenje umrlih v vcih. Ta nauk je oškodoval milijone ljudi, ker so mnogi dajali svoj težko prisluženi denar duhovnikom, zato da bi rešili svoje drage iz vci; po naukih Biblije pa vci sploh ni.« Nadalje pravi, »da sveto pismo uči, da je Bog postavil svojo cerkev po Jezusu na Kristusa, ki je pravi temeljni kamen, in da Peter nima nobenega naslednika«. In, »da je rimsko-katoliška hierarhija najbogatejša organizacija na zemlji, ter »ki ima svoje sedež na Va-

Občni zbor Slovenske plavalne zveze Slovenski plavalci so si izbrali nov odbor, ki je pa ostal isti, kakor letos

Danes dopoldne je bil v igralni sobi kavarne »Union« redni občni zbor Slovenske plavalne zveze. O tem občnem zboru moramo predvsem povedati to, da ni bilo nobenih prepričev in nobenih trenj, kar je v današnjem času tudi v športnih društvih že prava muzejska redkost. Občni zbor je potekal mirno, trezno in s polno zavestjo, da so vsi odbojniki plavalne zveze napravili v preteklem delovnem letu vse, kar je bilo za napredek slov. plavalnega športa potrebno in koristno.

Občni zbor je odprl predsednik dr. Skaberne, ki je v svojem uvodnem govoru pozdrvil vse navzoče in prebral pozdravna pisma vsem onim, ki so se kakor koli brigali za slovenski plavalni šport in mu kakor koli pomagali. Tako je občni zbor sprejel odposlanje pism prosvetnemu ministru dr. Korošču, ministru dr. Kreku, svojemu resor-nemu ministru Dušanu Pantiču in banu dravske banovine dr. Natlačenu.

Po izbranih poročilih odbornikov so revizorji dali odboru razrešnice, naka so navzoči delegati po kratkem odmoru izvolili novo vodstvo Slovenske plavalne zveze.

Za prihodnje poslovno leto bo slovenski plavalni šport vodila Slovenska plavalna zveza v tejle postavi: predsednik dr. Skaberne Bronislav, podpredsednika Kuljiš Andro in Bergant Ivan, tajnika Kogovšek Boris in Kurnik, blagajnik Jesih Jule, tehnični referent Božo Kramaršič. V odboru so

Vremensko poročilo »Slov. doma«

Kraj	Barometer- sko stanje	Tempe- ratura v °C		Relativna vlažn. %	Oblačnost od 0—10	Veter (smern., jakost)	Pada- vine	
		na- vešja	na- manjša				m/m	vrsta
Ljubljana	763.3	17.0	12.0	93	10	NE ₁	—	—
Maribor	763.6	17.2	12.0	90	10	NW ₁	2.0	dež
Zagreb	761.3	22.0	9.0	90	8	0	—	—
Belgrad	763.4	24.0	10.0	70	5	E ₂	—	—
Sarajevo	766.1	22.0	6.0	80	10	0	—	—
Vis	764.5	17.0	14.0	60	5	NNW ₁	—	—
Split	763.8	23.0	15.0	80	6	E ₁	—	—
Kumbor	758.2	23.0	13.0	60	6	NNE ₂	—	—
Rab	764.4	19.0	14.0	90	10	SSE ₂	—	—
Dubrovnik	762.8	24.0	14.0	70	6	N ₂	—	—

Vremenska napoved? Prevladovalo bo oblačno in deževno vreme.

Koledar

Danes, torek, 8. oktobra: Brigita.
Sreda, 9. oktobra: Dionizij.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12, in mr. Komotar, Vič, Trževska cesta 48.

Litija. Prosvetno društvo v Litiji priredi za otvoritev igralske sezone 1940-41 v soboto, dne 12. oktobra ob 8 zvečer in v nedeljo, dne 13. oktobra ob treh popoldne v dvorani Ljudskega doma v Litiji krasno komedijo v 3. dejanjih »Stari grehi«. Vse prijatelje poštene zabave vlnjudo vabimo! Vstopnina običajna!

Razstava slik Rika Debenjaka v Jakopičevem paviljonu je odprta samo še danes in jutri v sredo 9. t. m. in sicer od 9. do 18. ure. Opozarjamo na to priliko zlasti gg. profesorje, ki name-ravajo pripeljati svoje dijake na ogled razstave.

Radi nenadne obolenosti g. Francela mora predstava »Fidelio« za red A danes zvečer odpasti. Vse cenjene abonente prosimo uvidenosti.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA.

Začetek ob 20.

Torek, 8. oktobra: »Kovarnstvo in ljubezen.« Red Torek.

Sreda, 9. oktobra: »Romeo in Julija.« Red Sreda. Četrtek, 10. oktobra: »Revizor.« Red Premierski. Petek, 11. oktobra: Razvalina življenja. Red B.

OPERA.

Začetek ob 20.

Torek, 8. oktobra: Zaprt.

P. n. občinstvo prosi upravo Narodnega gledališča v Ljubljani, naj prihaja pravočasno na začetek predstav v Drami in Operi, ker motijo zamudniki poslušalce v auditoriju in izvajalce na odru.

Blagajna Narodnega gledališča sporoča p. n. abonementom, da zapade v plačilo drugi obrok za abonma do 13. t. m.

tikanu v Rimu; to je organizacija, ki ima svoje tajne agente, jezuite imenovane, ki vohunijo in se udeležujejo najrazličnejših trgovskih manipulacij, ki so ljudem v škodo« itd. itd.

Na te nesramne laži odgovarjamo samo to le: Mi Slovenci imamo že davno sv. Pismo, potrjeno od najvišje cerkvene oblasti in je edino za nas katoliške vernike merodajna razlaga za našo veroizpoved, zato odločno odklanjamo vsako drugo sleparijo, ki jo razširjajo in jo nam hočejo vsiliti nasprotniki krščanstva. Naše pošteno in pobožno ljudstvo se ne da varati in zapeljati od nikogar, in tudi ne bo nikdar sledilo navodilom nepriznane resnice in bo vedno obojalo vsako krivo tolmachenje naše vere. Neresnica je izvor vseh laži in mati hudobnih ljudi, ki skušajo s svojo lažnive-nostjo zastrupiti s svojimi spisi mlada krščanska srca in jih s tem odvrtiti od prave krščanske vere. Čudimo se le, da se tako popačeno berilo nemoteno prodaja in razširja, ker je za poštenega kristjana odvratno in mu vzbuja čut nepremagljive jeze. V času, ko so ljudje silno zaskrbljeni zaradi novih grozot sedanje vojne, ki divja po svetu, in zaradi drugih njenih posledic, pa se najdejo izmečki človeške družbe, ki hočejo s takimi pogubnimi spisi izvabiti ljudi na neprav pota. Opozarjamo pristojne oblasti, zlasti pa našo duhovščino, da stori potrebne korake, da take krive apostole obojega spola, ki razširjajo nezakonite in od nikogar potrjene brošure, spravi tja, kamor spadajo, našemu poštenemu ljudstvu pa svetujemo, naj tem agentom pokaže enkrat za vselej vrata ter jim da zasluženo breco.

Omenjene brošure je tiskala Ljudska tiskarna d. d., Maribor.

poleg imenovanih še sledeči gospodje: Kavšek Ivo, Pöschl Hugo, Trampuž Boris in Mesarič Stefan.

Iz obširnih poročil posameznih odbornikov posnemamo še naslednje

Slovensko plaval. prvenstvo se bo vršilo drugo leto v M. Soboti v prvi polovici meseca avgusta. SPZ bo delala na tem, da se bo drugo leto izvedel troboj Srbije — Hrvatska — Slovenija z olimpijskim programom (plavanje, skoki, w. p.). Da se dvigne zanimanje publike in v propagandne svrhe bodo na prvenstvu Slov. plav. zveze tekmovali tudi li-gaši v posebnih točkah, ki ne bodo šteli v točke za prvenstvo SPZ. Vršilo se bo neke vrste prvenstvo posidecev v sledečih disciplinah: 1500 m, 100 m prsno, 50 m prosto, 3 krat 100 m mešano; ženske 400 m, 50 m hrbtno, 100 m prsno. Pri SPZ se je ustanovila organizacija plavalnih sodnikov, katere pravilnik bo izdelal poseben odbor. V to svrhu bo dne 10. novembra letos sklican izredni občni zbor, ki bo izdelal s sodniško ureditvijo potrebno spremembo pravil.

Kakor smo zgoraj že omenili, nam je občni zbor nudil sliko, kjer delajo resni in trezni športni delavci in zato se tudi za prihodnje delovno leto prav nič ne bojimo, da ne bi bilo vodstvo slovenskega plavalnega športa v naj-boljših rokah. Letošnja izkustva vodstva in uspehi, ki so jih dosegli, bo pa novem odboru — kjer so v glavnem vsa stara imena — še nova pobuda za uspešno delo za slovenski plavalni šport.

Drzni načrti nemškega inženirja Sorgela:

Izsušeno Sredozemlje in rodovitna Sahara

V Rimu se že precej časa mudi nemški inženir Hermann Sorgel, ki je med drugim zaslovel tudi po svojem zanimivem načrtu za izsušitev Sredozemskega morja.

Po njegovem načrtu naj bi se Sredozemsko morje izsušilo s pomočjo dveh velikih nasipov, od katerih naj bi prvi zapl. to morje pri Gibraltarju, drugi v morju ožini med Sicilijo in Tunisom. Iz tega se vidi, da se Sorgelov načrt nanaša le na izsušitev zahodnega dela Sredozemskega morja. Tako naj bi nastal nov velik kos suhe zemlje, ki bi na zahodu mejila na Atlantski ocean, na vzhodu pa na ostali del Sredozemskega morja, odkoder gre morska pot skozi Rdeče morje tudi v Indijski ocean. Ko bi bila zgrajena omenjena ogromna nasipa na obeh straneh zahodnega dela Sredozemskega morja, bi gladina v tako omejenem delu tega morja vsako leto — vsaj tako računa Sorgel — za poldrug metra posušila. Ko bi se tako vse to morje posušilo, bi bil svet za 750.000 kvadratnih kilometrov suhega zemeljskega površja bogatejši.

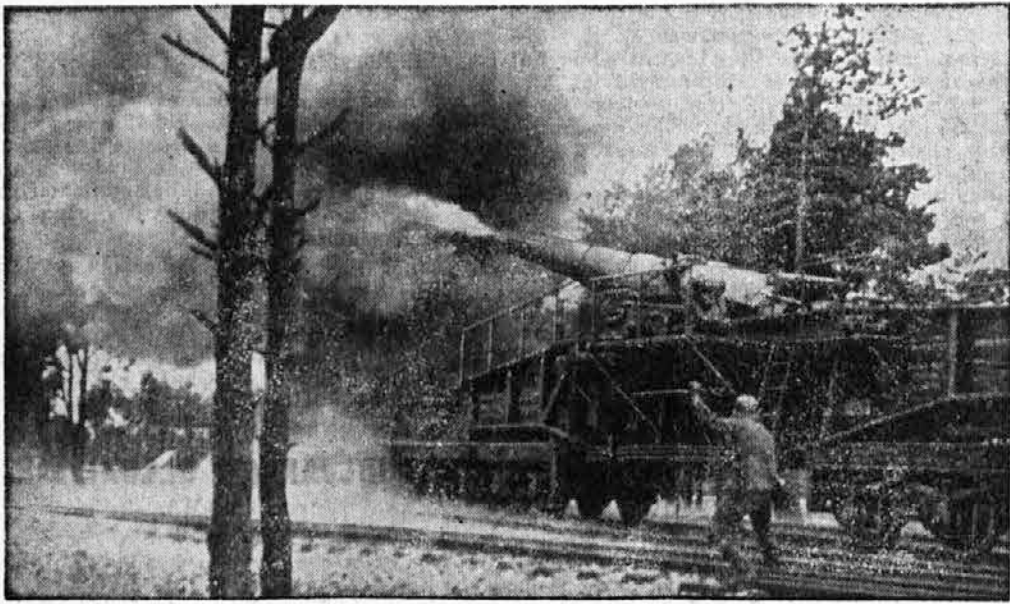
Tudi za ime te nove suhe zemlje je Sorgel že poskrbel. Imenuje jo Atlantropa. Po srednji Atlantropi bi po njegovi zamisli šel širok prekop in bi bila

na ta način zagotovljena tudi v bodoče najkrajša zveza med Atlantskim in Indijskim oceanom.

Se zanimiveje kot to pa je morda vprašanje, kdo bo prebival na tej novi zemlji. Sorgel jo je namenil številnim evropskim izseljencem.

Ta načrt inženirja Sorgela, poln fantastičnih zamisli, pa ni edini. Prav resno se Sorgel bavi tudi z načrtom, kako bi del puščave Sahare spremenil v rodovito zemljo. Posebna hidroelektrična centrala, ki ji ne bi bilo enake na svetu, bi z vodo namakala prerajeno Saharo. Tako bi dobil spet 450.000 kvadratnih kilometrov plodne zemlje. Podobna ogromna hidroelektrična centrala pa bi imela nalogo oskrbovati Atlantropo z električnim tokom in po možnosti tudi ostali del Sredozemlja.

Sorgelovi načrti naj bi bili izvedeni pod mednarodnim nadzorstvom. Mož, ki si jih je te drzne načrte zamislil, pravi, da bi se Evropa na ta način znebila za dolgo dobo velikih škribov, ki so povzročile sedanje krvave spopade. Morda je to tudi res, vendar imajo Sorgelovi načrti, če ne druge, vsaj eno slabost: namreč, da so kljub silnemu napredku sodobne tehnike skoro neizvedljivi.

Težki nemški top, ki bruha ogenj s francoske obale čez Rokavski preliv v jugovzh. Anglijo.

Z jermeni so jih podavili...

Odgrnila se je zavesa o tajinstvenem umoru voditelja romunske »Železne garde« Codreana in njegovih 13 tovarišev

Voditelj romunske železne garde in legionskega gibanja Horia Sima, je zapovedal preiskavo o tem, kako so bili pod prejšnjimi vladami pobijani člani Garde. Vse te preiskave vodi pravoslavni duhovnik Dumitrescu Borsak, šaripristaš legionskega gibanja. Po njegovih prizadevanjih se je posrečilo pojasniti vprašanje o umoru ustanovitelja Garde Codreana, žlahti po zaslišanju orožniškega majorja Dinulescu. Že prej je bilo znano, da je Dinulesco v zvezi z umorom Codreana in drugih 13 vodilnih osebnosti legionskega gibanja. Znano je bilo tudi, da je Dinulesco poveljeval pri tej priliki orožnikom. Dinulesco je izpovedal pri zaslišanju naslednje:

Nekega dne je dobil ukaz, naj se javi bivšemu ministrskega predsedniku Calinescu, v čigar delovni sobi sem našel tudi na generala Bengliu, poveljnika orožništva. Calinescu je Dinulescu sporočil, da morajo biti Codreanu in 13 njegovih vplivnih pristašev ubiteh zaradi državne politike. To je potrdil tudi general Bengliu in dal ukaz, naj to stori.

Ob 10 zvečer 29. novembra 1938 je Dinulesco dal povelje, naj Codreana in ostalih 13 pristašev odpeljejo s policijskim avtomobilom in zapora v Rimniku Baratu, ker bodo poslani v drug zapor. V policijskem avtomobilu je bilo več vrst klopov, tako da so vsi potniki sedeli obrnjeni v smeri vožnje. V vsaki drugi vrsti klopov so bili postavljeni trije do štiri

legionarji, priklenjeni s težkimi verigami za klop in z rokami, zvezanimi na hrbtu ter tudi priklenjenimi h klopem. Vsem je bilo ukazano, naj drže glavo pokonci. V drugih vrstah klopi so zavzeli mesta orožniški naredniki, za vsakim legionarjem po eden, torej vsega 14 orožnikov, ki so bili posebej izbrani za ta posel. Major Dinulesco je sedel poleg šoferja.

Na cesti med Ploestijem in Bukarešto so nekaj po polnoči na znamenje, ki ga je dal major Dinulesco z žepno električno svetilko orožniki z usnjatimi jermeni zadavili legionarje. Avtomobil je nadaljeval pot in prispel okoli štirih jutraj 30. novembra v Bukarešto, kjer se je ustavil pred staro vojaško temnico v utrdbi Gilava. Tam je bila že tri dni prej izkopana velika jama, okoli katere je bila napeta bodeča žica.

Ko je avtomobil pripeljal na dvorišče trdnjave Gilave, so bili oddani strelji iz samokresov in karabink na vsa trupla, ki so jih za tem vrgli v jamo. Vojaški zdravnik je ugotovil, da so vsi mrtvi. Major Dinulesco je imel govor na vse orožnike in poudaril, da so izvedli obsodbo vojaškega sodišča in da so opravili domoljudno delo. Grobnico so zasuli z zemljo in ves dan se nihče ni smel približati temu kraju. Drugi dan so trupla spet izkopali in jih prenesli v drugo jamo, zunaj utrdbe, jih polili z 20 steklenicami žveplene kisline,

za tem pa grobnico pokrili s plastjo betona, čez katerega so nametali zemljo.

Major Dinulesco je končno izpovedal, da je vseh tistih 14 orožnikov moralo podpisati zapisnik o smrti 14 legionarjev, čeprav so se sprva temu upirali. V protokolu je bilo zapisano, da je bilo 14 legionarjev pobitih, »ker so poskušali pobegniti«. Vsak orožnik je dobil 20.000 lejev nagrade. Nekatere priče trdijo, da je major Dinulesco dobil 200.000 lejev. Šofer policijskega avtomobila, ki so ga zasliševali na čisto drugem kraju, je povedal točno vse podrobnosti in potrdil izpovedi majorja Dinulesca.

Kar se tiče ostalih umorov legionarjev, je Dumitrescu Borsak ugotovil nedvoumno, da je prof. Jonescu, ki je bil znan kot izdajatelj »Curentula« in ki je spomlad letošnjega leta nenadno umrl, bil zastrupljen. Jonescu je bil znan pristaš železne garde in je bil zaradi tega večkrat zaprt, pa so ga vselej spravili zaradi rahlega zdravlja v bolnišnico. Njegovim prijateljem se je končno posrečilo, da so ga prepeljali v hišni zapor zaradi težke srčne napake.

Z oleandrom zdravijo srce

Zdravniška veda se je v zadnjih letih zelo obogatila, kar se da sklepati že iz tega, da pogosto bemo o novih odkritjih in novih zdravilih, ki so jih našli za najraznovrstnejše človekove bolezni. Pri tem pa je zanimivo, da so zdravniki pri zdravljenju začeli vedno bolj uporabljati takšna zdravila, ki so že nekoč veljala med podeželskim ljudstvom za najzanesljivejša. Tako je na pr. nemški zdravnik dr. Binder ugotovil, da vsebuje oleander cvet, ki do bro vpliva na srce, tudi če je težko bolno. Pri uporabi oleandra tudi ni nobenih neprijetnih drugih učinkov, pa bodisi, da bolnik, ki je na srcu bolan, uživa oleandrovo zdravilo skozi usta ali kako drugače.

Najkrasneši cvet francoskega cesarstva

Generalni guverner velikega francoskega otoka Madagaskarja je — kakor poroča francoska uradna agencija — dal za časopise v zvezi z britansko pomorsko zaporo zanimivo izjavo o važnosti Madagaskarja za plovbo z ozirom na njegov položaj. Izrazil je svoje ogorčenje na angleško zaporo ter je poudaril, da je Madagaskar najkrasnejši cvet francoskega cesarstva. Madagaskarju je danes usojeno biti važna vez med francoskimi kolonijami in onimi državami, ki se razprostirajo v južnem delu Azije. Nova pomorska proga mora iti preko Colomba, Bombaya in dalje. V vsakem času in ob vsaki priliki more veliki otok, kakršen je Madagaskar, zadostiti vsem svojim potrebam. Njegovo bogastvo je veliko in neizčrpno. Milijoni ljudi, ki se bavijo z ribolovom, riž, ki mu ga ni enakega, manj — vse to pomaga, da Madagaskar prav nič ne občuti sedanje pomorske zapore.

Širite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. dom«

Češki časnikarji in drugi zastopniki češkega kulturnega življenja na obisku pri nemškem propagandnem ministru dr. Goebbelsu.

Eksplozirala je zvezda, velika kot naše sonce

Če danes slišimo govoriti o eksploziji, navadno mislimo na tiste, ki jih povzročajo nemške bombe v angleških, ali pa angleške v nemških mestih. Vendar se je pred nedavnim pripetila tudi neke druge vrste eksplozija, ki se po svoji silovitosti niti ni merjati ne da z bombami. Dve nemški zvezdarni, in sicer v Hamburgu in Sonnenbergu, sta ugotovili, da še ni dolgo od tega, ko je prišlo v vseмирju do strahotne eksplozije. Eksplozirala je v Rimski cesti zvezda, ki po velikosti prav nič ne zaostaja za našim soncem. Kaj je povzročilo to eksplozijo, točno seveda ni ugotovljeno. Učenjski pa domnevajo, da je do nje prišlo zaradi nenadnega razpadanja atomov na tej ogromni zvezdi. Izračunali so tudi, da so se drobci razleteli s hitrostjo nekaj milijonov kilometrov na uro. Kje so zdaj, tudi ni znano.

Radio

Program radio Ljubljana

Torek, 8. oktobra: 7 Jutranji pozdrav. — 7.05 Napovedi, poročila. — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. — 12 Vaski godci (plošče). — 12.30 Poročila, objave. — 13 Napovedi. — 13.02 Od Triglava do Urala. — Koncert narodnih napevov. — 14 Poročila. — 14.15 Solska ura: Kako smo zaključili solsko leto v Črni Reki (g. Mirko Demšar) do 15 ure. — 18 Radijski salonski orkester (vodi g. K. Petrič). — 18.40 O delu in energiji (g. prof. Miroslav Adlešič). — 19 Napovedi, poročila, objave. — 19.25 Nac. ura. — 19.40 Plošče (pisan spored). 19.50 Deset minut zabave. — 20 Reproduciran orkester. — 20.30 A. T. Linhart: Županova Miska, komedija v 2. delu (Rad. igralska družina). — 21.15 Koncert Rad. ork. — 22 Napovedi, poročila. — 22.15 Kvartet Fantie na vasi. — Konec ob 23.

Sreda, 9. oktobra: 7 Jutranji pozdrav. — 7.05 Napovedi, poročila. — 7.15 Pisan venček (plošče) do 7.45. — 12 Ob mračnih urah (plošče). — 12.30 Poročila, objave. — 13 Napovedi. — 13.02 Junaku v spomin (plošče). — 14 Poročila. — 18 Mladinska ura: (Obisk v knjigovodnici (reportaža). — 18.40 Gibanje slovenskega prebivalstva (g. Rudolf Smersul). — 19 Napovedi, poročila, objave. — 19.25 Nac. ura. — 19.40 Plošče (pisan spored). — 19.50 Kako ei mladina izbira poklic (g. dr. V. Schmidt). — 20 Prenos iz ljubljanske opere. V 1. odmoru: Glasbeno predavanje (g. V. Ukmari). V 2. odmoru: Napovedi, poročila. — Konec ob 23.

Drugi programi

Torek, 8. oktobra: Belgrad: 20.30 Simf. konc. — Zagreb: 20. Prenos. — Sofija: 20 Vok. konc. — Budimpešta: 19.55 Zab. glasba. — Rim—Turin—Florenca: 21.45 Simf. konc. — Praga: 20.55 Baročna glasba. — Beromünster: 19 Harmonika. — Sottens: 18.15 Moderne melodije. — Atene: 20.15 Pl. glasba.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovensčini; YUF, YUG (19.96 m): 2.30 in 3.30 Poročila v slovensčini.

James Hilton:

Zbogom mr. Chips

»Ali se spominjate snidenja v vlaku? Pokvaril sem vas s svojimi solzami.«

»Tudi zame je bilo to prvo leto... Kmalu bi bil tudi jaz zajokal.«

»Pred nekaj leti sem šlišal, da pojedete od tod.«

»Da, da. Moral bi bil iti, pa le nisem šel. Morda ni potrebno, da govorim o tem, pa upam, da bom za leto dni postal razrednik tukaj. Woodward odhaja.«

»To je sijajno, čestitam. Pa ne bom vas več zadrževal, z bogom, mr. Chipping!«

Chippingu se je zdelo, da se tudi temu človeku po devetnajstih letih še vedno mudi, da bi se ga čim prej znebil.

IV.

Chipping je stopil v profesorsko zbornico. Tudi njegovi prijatelji so se pripravljali, da pojedjo na počitnice, pa jim je hotel reči zbogom. Našel je tam Maksa Staefela, učitelja nemščine, zdravega in tovariškega Dunajčana, kako deli torto, ki jo je ob koncu leta dobil v dar od svojega razreda.

Vsi so začeli Chippinga spraševati:

»No, Chipping, kam pa vi za počitnice?«

Namesto Chippinga je odgovoril profesor Hudson:

»Zatrdno v Harrogate. Kaj se še niste naveličali vedno hoditi v Harrogate, od kar ste dopolnili dvajset let?«

Chipping je odgovoril:

»Hotel je miren in priazen, jaz pa sem se že navadil tega mesta.«

Ta trenutek je v sobo stopil služabnik ter se obrnil k Chippingu z vabilom, naj se oglasi pri ravnatelju v njegovi sobi. Vsi so na mah umolkli, Chippingov obraz pa je srečno zasijal.

Hudson se je obrnil k njemu in dejal:

»Stavim, da boste vi imenovani za voditelja Woodwardovega doma v našem zavodu. Čestitam.«

Čestitki so se pridružili tudi drugi profesorji in govorili:

»Saj je Chipping to po tolikih letih tudi zaslužil.«

»Prav zares sem presenečen,« je dejal Chipping nekam zmeden, »priznavam pa, da sem se temu nadejal.«

Ravnatelj Charteris, lep in dobrodušen človek pri kakih pet in štirideset letih, je bil v veliki zadreki, ko je začel:

»Zdi se mi, da te uganili, zakaj sem vas povabil, gospod Chipping. Po Woodwardovem odhodu je prosto eno voditeljsko mesto. Vi ste najdalje na našem zavodu in bi bilo v redu, da bi napredovali vi. Zaradi tega bi vam rad sam pojasnil, zakaj sem se spoznaval z drugimi voditelji in sklenil, da bom na Woodwardovo mesto imenoval gospoda Wilkinsona. Vi ste nam namreč nenadomestljiv učitelj, upravo študentovskega doma pa sem izročil Wilkinsonu, ki ima ravno za ta naporni posel posebne sposobnosti.«

»Razumem,« je rekel Chipping, kateremu se je mudilo iz ravnateljeve sobe, da bi zakril svoje razočaranje. Ravnatelj mu je še rekel:

»Wilkinson ne bi nikdar vzgojil toliko odličnih latincev, kakor ste jih vi, gospod Chipping. Kam pa pojedite na počitnice?«

»V Harrogate.«

»Veliko veselja in na svidenje, gospod Chipping.«

Chipping je hitel v svojo sobo. Celih dvajset let je že bil v Brookfieldu. Bil je eden najstarejših učiteljev in je torej imel pravico, da bi postal upravitelj dijaškega doma. Vedel je, zakaj mu niso dali tega mesta. Ni bil priljubljen med študenti.

Dolgo je sedel v temni sobi, dokler ga ni iz globokega premišljevanja potegnili trkanje na vrata. V sobo je stopil Maks Staefel rekoč:

»Smem noter?«

»Izvolite. Tema je že, kaj ne?« je dejal Chipping in vstal, da bi prižgal luč.

»Ali je res, da je Wilkinson imenovan za upravitelja?«

»Res je,« je kratko odgovoril Chipping.

»Zal mi je...«

»Hvala vam, Staefel. Priznati moram, da sem razočaran, in zakaj naj ne bi priznal? Kaj naj počnem? Bolje je, da govoriva o čem drugem...«

Staefel je začel oprezno:

»Mislim iti domov. Čez Tirolsko in Salzkammergut do Dunaja. Pojdite z menoj, Chipping!«

Chipping je odkritosrčno presenečen vzkliknil:

»Jaz, da bi šel v tujino?«

Staefel ga je začel prepričevati:

»Vem, da boste uživali pri tem potovanju. Radi imate potovanje in kraji so prekrasni...«

»Res ste zlat človek, Staefel, toda to je čisto izključeno.«

»Zakaj, povejte mi zakaj, Chipping?«

»Ze sem si zgovoril srob v Harrogateju.«

»Eh, Harrogate je kraj za stare gospe, ne pa za vesele fante, kakor sva midva. Kaj morda ne marate moje družbe?«

»Oh ne, bilo bi mi zares lepo... razen tega pa priznavam, da se pogosto čutim osamljenega.«

Staefel je zdaj zadovoljno vzkliknil:

»Potem je pa vse v redu. Jaz bom vse poskrbel. Pripravite se na pot, gospod Chipping, nimamo dosti časa!«

»Počakajte, dragi Staefel...«

Toda Maks Staefel je že tekel iz sobe, Chipping je slišal, kako se na hodniku pogovarja z učiteljem Masonom:

»Chipping odhaja z menoj na pot v tujino.«

Chipping je kar otrdel, ko je slišal besedo tujine, potem pa je dejal sam sebi: zakaj bi pa ne šel. Na obrazu se mu je začelo polagoma kazati vse večje razburjenje in radost.

Maks Staefel se je ravno vrnil iz bližnjega tirolskega gradiča v svojo vaško gostilno ter stopil na ploščad. Dolina je bila vsa v soncu, za dolino in malim jezerom pa so se dvigale gore. Na eno od teh gora je plezal Chipping.

Maks je gledal gore skozi daljnogled, nenadoma je poklical gostilničarja. Zapazil je, da se je začela razpenjati megla po hribih. Vprašal je gospodarja:

»Kaj mislite o tem?«

Gostilničar je odgovoril:

»Megla se lahko prikaže nenadno, toda tako gosta megla je v tem letnem času nenavadna reč.«

»Upam, da se bo prijatelj Chipping vrnil domov, preden bo megla preveč gosta in nepredirna.«